

Record d'Antoni Vila Arrufat

J. A. MARAGALL

És un honor i un deure per a mí dedicar, avui, unes paraules a Antoni Vila Arrufat en aquesta sessió de l'Acadèmia, recordant la seva obra i la seva personalitat.

La meva relació amb la família Vila-Arrufat ve de l'any 1925 quan jo havia tot just adquirit la galeria i va venir a veure'm el pintor Joan Vila Cinca, pare de l'Antoni, per fer una exposició seguidora de les que havia fet abans amb el senyor Parés.

Era una figura venerable, amb un cert posat d'apòstol, amb un barret negre d'ales amples: tot plegat un home respectable que va demanar per fer una exposició de la seva obra que era d'un caire tradicional i naturalista, dedicada principalment al paisatge.

D'això han passat més de seixanta-cinc anys i el seu fill Antoni també fou una figura venerable, de caminar pausat, enraonava amb calma i a mitja veu, que sempre deia les coses justes i no en deia cap de més, i que era, com el seu pare, la imatge de la serenitat, de la bondat, de la integritat i del bon quefer.

Els temps han passat llargs, la pintura naturalista de molts artistes dels començaments de 1900 ha quedat com un record testimonial d'una època post-romàntica que hauria nascut paral·lela amb la Renaixença literària i cultural. Aquelles obres, llavors tan fidels a la realitat, són ara peces històriques de tota una època, que a mi em va tocar viure molt cap al seu final. Antoni Vila Arrufat s'inicià en la pintura, però amb un aire diferent, ja que ell era fill d'una època Noucentista que havia infor-

mat fortament la seva personalitat. Un cert retorn a les formes clàssiques s'havia imposat en molts pintors, suportats per la influència d'Eugeni d'Ors, veritable creador d'aquella corrent renaixentista que defensà des del seu famós *Glossari* i en molts d'altres escrits.

Aquell jove Antoni tenia uns 30 anys quan el seu pare exposava per darrera vegada a la Sala Parés; portava dintre seu un esperit nou, fill d'una joventut valenta i ardida, que es mirava el futur amb optimisme i trencava motllos del passat, respectant-ne, però, les essències, i assegurant, així, una continuïtat de l'obra ben feta, que no ha mort mai, encara que canviïn totalment els seus mòbils creadors.

Amb aquestes premisses familiars, i sota la influència dels nous aires que llavors corrien, Vila Arrufat trobà davant seu un camp amplísim, en el qual podia projectar, en el seu futur, tota la seva obra, sense les limitacions que potser havien informat la pintura immediatament anterior.

Tot i aquesta adscripció al Noucentisme, que li ha estat donada per crítics i coneixedors, Vila Arrufat ha estat sempre un artista independent, una mica allunyat de la seva generació, i amb una personalitat molt pròpia i profundament manifestada, perquè fou un gran treballador, constant i responsable, que acceptà tots els reptes que li foren presentats a l'oferir-li grans decoracions murals, que constitueixen bona part de la seva obra pictòrica. Va començar-les l'any 1925, a l'altar de Sant Roc i Sant Sebastià del Gremi de Fabricants de Sabadell, a l'Església de San Fèlix, i les va seguir de forma continuada fins l'any 1965: testimonis d'aquesta activitat mural es troben a les esglésies de la Concepció i de Sant Vicenç de Sabadell, a la farmàcia de Joan Garriga, al Santuari de la Salut, a la Caixa d'Estalvis i al Gremi de Fabricants de Sabadell, a l'Ajuntament de Barcelona, a la Casa Bartomeu —ara convertida en Centre de Documentació Musical— i en molts oratoris particulars de Barcelona i altres poblacions de Catalunya i l'Argentina. Totes aquestes pintures el situen, sens dubte, com un dels grans mestres de la pintura mural que ha tingut recentment Catalunya, pintures en bona part de caràcter religiós, però també moltes de caràcter civil; la majoria d'elles es conserven i són veritable testimoni de les altes qualitats de Vila Arrufat per les composicions murals.

Paral·lelament, l'artista es va dedicar sempre a la pintura de cavallet, principalment en temes de figura, i ha donat a la pintura catalana un conjunt d'obres exemplars, de caràcter molt personal, molt independent, de tendència clàssica, però amb una expressió molt actual. Els seus models foren, moltes vegades, de la seva família, la qual cosa donà un to d'intimitat a bona part de la seva obra. No defugí, però, en deter-

minades ocasions, principalment a París, els temes urbans i en diverses èpoques féu retrats, interiors i grans composicions, que avui són peces cabdals de la pintura catalana contemporània, bona part de les quals es troba en els museus, tant locals com internacionals.

Tot això li va fer merèixer molts premis, medalles i distincions que confirmen un reconeixement oficial i públic de la gran vàlua d'aquest artista.

Els que el coneixem bé i hem seguit tota la seva pintura trobem que hi ha una fusió total entre l'home i l'obra: la mateixa bondat, la mateixa serenor, la mateixa independència, la mateixa exigència, la mateixa integritat que hi ha en ell, es trasllueix, també, en la seva obra; és a dir, l'home i l'obra foren una sola cosa que Catalunya ha tingut el do de rebre, perquè serveixi d'exemple d'una de les facetes més neta i clara d'una època turbulenta que no exercí influència en l'obra de Vila Arrufat; ell es mantingué a part, de vegades isolat, però sempre «ell mateix», sense torçar-se a cap «isme» i mantenint, a tothora, la seva personalitat ben acusada.

Ara fa poc, amb motiu de la seva mort, es reconegué que Vila Arrufat havia ocupat un lloc important en la pintura de Catalunya i que el seu buit ens recordaria sempre la presència d'un home preclar, que mai no volgué donar-se importància: humil, treballador incansable, va crear al seu voltant l'atmosfera de gran respecte i admiració; va ser un dels grans pintors catalans del segle xx, que va fer un camí silenciós, sempre marcat per la seva modèstia exterior, però marcat també —interiorment— per una impertorbable sinceritat; ell feia la pintura que havia informat tota la vida, sense doblegar-se a cap pressió de les que se n'han anat succeïnt-se al llarg del seu viure: segur, impertorbable, treballador incansable, respectuós amb l'obra dels seus companys, encara que fossin ben lluny de la seva pintura i fe artística.

Bona prova d'això serà sempre el record que va deixar tant de la seva obra com de la seva personalitat, cosa de la qual aquesta Acadèmia en serà sempre un bon testimoni.